

Досвід закордонних педагогів свідчить про вірогідність успішного формування в учнів (студентів) якостей творчої особистості. Для цього їм варто надавати максимум можливостей для випробовування себе в творчості, починаючи з найпростіших завдань. Засвоюючи досвід творчої діяльності, характерні для неї процедури, учні (студенти) набувають здібності видозмінювати ті стереотипи мислення, яким вони вже навчилися, відмовлятися від стереотипів, конструювати нові підходи до осмислення раніше засвоєного або нового навчального матеріалу.

Використана література

1. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей : учеб. пособие. Москва : Академия, 2002. 320 с.
2. Заика Е. Учитесь мыслить, играя. *Наука и жизнь*. 1991. № 4. С. 108-111.
3. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности. СПб. : Питер, 2012. 448 с.
4. Креативная стратегия Уолта Диснея как инструмент решения творческих задач. URL: znanio.ru (дата звернення 10.06.2017).
5. Методика Уолта Диснея – метод трех стульев. URL: <https://sites.google.com/site/celovekvmiretvorcestva/meiody-aktivizacii-myslenia/metodika-uolta-disnea-metod-treh-stulev> (дата звернення 10.06.2017).
6. Психологическая диагностика : учебное пособие / Под ред. К. М. Гуревича и Е. М. Борисовой. Москва : Изд-во УРАО, 1997. 304 с.
7. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб : Питер, 2001. 608 с. с. 528–568.
8. Яголковский С. Р. Психология креативности и инноваций. Москва : Издательский дом ГУ-ВШЭ, 2007. 157 с.

*Колісник – Гуменюк Ю. І.,
старший викладач кафедри теорії і методики
технологічної освіти, креслення і
комп'ютерної графіки НПУ імені М. П. Драгоманова
ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»,
кандидат педагогічних наук*

КРЕАТИВНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Нині коли успіх соціально-економічних перетворень залежить, від інтенсивності інноваційних процесів у найрізноманітніших сферах людської діяльності, актуальною є потреба у висококваліфікованих фахівцях з яскраво вираженим творчим потенціалом. Педагоги ЗВО вирішують важливі завдання щодо підготовки молодого фахівця, який повинен у сучасному світі мистецтва

знайти себе і залишитись самим собою не втративши своєї індивідуальності. Перспективною є лише творча, креативна особистість, а також – *креативний підхід* в освіті.

Поняття «креативність» у контексті психологічного знання набуло значення до початку 50-х років ХХ ст. Дж. Гілфорд визначав, що «креативність – це процес дивергентного мислення» та ототожнив поняття креативності і творчого мислення. Однак він включав до структури креативності не лише дивергентність мислення, а й здатність до перетворень, точність розв'язку та інші інтелектуальні параметри. У своїх працях Дж. Гілфорд виокремлює шість параметрів креативності: здатність до знаходження та постановки проблеми; здатність до генерування великої кількості ідей; здатність до продукування різноманітних ідей (гнучкість); здатність відповідати на стимули нестандартно (оригінальність); здатність удосконалювати об'єкт, додаючи деталі; здатність розв'язувати проблеми, тобто здатність до аналізу та синтезу. Таким чином, він виділив провідний аспект у креативності – креативне мислення, що характеризується створенням суб'єктивно нового продукту та новоутвореннями в самій пізнавальній діяльності.

Говорячи про креативність людини, передусім мають на увазі творчу особистість, яка нестандартно й оригінально мислить, має гнучкий розум, широку обізнаність, самостійність, спроможну знаходити вихід з найбезвихідніших ситуацій. Термін «креативність» (від лат. – створення, творіння) виражає здатність до досягнення інновацій, трансформації їх до конкретної педагогічної ситуації, спроможність створення інновацій у процесі фахової діяльності. Креативність – це сукупність властивостей психіки, які забезпечують продуктивні перетворення в діяльності особистості. Вона розвивається в процесі діяльності, з'єднується з її провідними мотивами, виявляється як прагнення до процесу творчості, самовираження та самоствердження особистості. Креативний компонент пов'язаний із розвитком пізнавальної активності майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін, їх самостійності в художньо-творчій діяльності, що сприяє формуванню емпатійності, гнучкості, творчої активності, та ґрунтується на індивідуально-

особистісному підході до досягнення індивідуального стилю в професійній діяльності.

Креативність дозволяє ефективно використовувати наявні в арсеналі викладача знання, вміння та навички в нових непередбачених ситуаціях для вирішення нестандартних педагогічних завдань. Завдяки креативності викладач вибудовує нові засоби взаємодії із студентами, відкриває нові для себе грані цього процесу. У психолого-педагогічній науці під креативністю розуміють здатність суб'єкта до творчості, до конструктивного та нестандартного вирішення педагогічних завдань, а також до усвідомлення власного досвіду.

Креативність індивіда визначається багатьма чинниками: потребами й запитамі суспільства; конкретними економічними та соціальними умовами; загальним обсягом знань і досягнень у певній галузі діяльності; можливостями людської свідомості; біологічними та психологічними особливостями конкретного суб'єкта; його інтелектуальними здібностями, рівнем знань та життєвим досвідом; особистісними рисами тощо. У такий спосіб вона виступає джерелом активності відпрацювання власних переконань і цінностей. Зважаючи на це, процеси професійного навчання та виховання не можна відокремлювати, вони пов'язані між собою і сприяють активізації розвитку професійних якостей особистості.

Розвинені художньо-творчі вміння є чинниками формування професійно значущих якостей майбутнього викладача. До них належать: емпатія, креативність, рефлексивність, творча активність. Різноманітність педагогічних ситуацій об'єктивно стимулюють викладача до творчості.

У процесі реалізації креативного підходу форми і способи здобування знань повинні стимулювати інтелектуальний і креативний розвиток здібностей студентів, орієнтувати їх на співробітництво й співтворчість у розв'язанні навчальних проблем. Цей підхід переконує в цінності міжособистісної взаємодії в навчанні і забезпечує формування культури перетворень, стимулює перетворення раніше набутих відомостей у нове знання.

Креативний підхід до навчання проявляється у: суб'єктивному формулюванні навчальних цілей і завдань з урахуванням особистісної

спрямованості освітнього процесу; використанні власного особистісного потенціалу для актуалізації мотиваційної й рефлексивної позиції в навчальній роботі; створенні власної ціннісно-сислової інтерпретації навчального матеріалу; варіюванні змістових елементів навчального матеріалу та виокремленні з нього суб'єктивно й особистісно значимих елементів; формулюванні авторських пропозицій щодо розв'язання навчальних завдань; виконання різноманітних завдань, проектів; здійснення рефлексії та самоаналізу власної ефективності.

Креативний підхід дозволяє викладачеві знаходити нові засоби поведінки, адаптуватися до змінних умов життя, оптимально використовувати внутрішні резерви особистості. Креативний підхід визначає зміну основної схеми взаємодії викладачів і студентів, що включає суб'єкт-суб'єктне, рівноправне навчальне співробітництво, прагнення до самореалізації та самовираження в усіх видах діяльності, а також сформованість досвіду творчої діяльності, покликаною забезпечити готовність до пошуку вирішення нових проблем, до творчого перетворення дійсності.

*Кравчук М. Б.,
викладач географії та біології
Добротвірський професійний ліцей*

ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Одне з головних завдань освіти в умовах інформаційного суспільства – навчити дітей користуватися інформаційними технологіями та навчатися, використовуючи ці технології.

Визначення стратегічних пріоритетів учителя географії передбачає широкий пошук нових підходів, педагогічних технологій, адекватних динаміці розвитку суспільства, нових інформаційних технологій, комп'ютерну підтримку викладання предмету, використання освітніх комп'ютерних програм. Використання ІКТ дозволяє нам змінити зміст освіти. На наш погляд, комп'ютерні технології сприяють:

- засвоєнню і учнем і учителем нових важливих знань, умінь, навичок;